

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Τι είναι ΑΠΣ

Το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ΑΠΣ αποτελεί τον **επιστημονικό οδηγό της διδασκαλίας** κάθε μαθήματος σε κάθε τύπου σχολείου και σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης καθώς περιλαμβάνει το σύνολο των μορφωτικών αγαθών, που προσφέρονται ανά περίπτωση.

Περιλαμβάνει και υποστηρίζει τα κυρίαρχα στοιχεία της διδακτικής διαδικασίας όπως: τα διδασκόμενα μαθήματα, το περιεχόμενό τους, τις ώρες που αντιστοιχούν καθώς και τους σκοπούς και στόχους που επιδιώκει η διδασκαλία τους, δηλαδή τις στρατηγικές και τις πρακτικές.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- Τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ) στην ελληνική εκπαίδευση από τη Μεταπολίτευση ως το 1997, παρά τις αλλεπάλληλες μεταρρυθμίσεις, παρέμειναν **παραδοσιακά** και **κλειστά** προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά χαρακτηρίζονταν κυρίως από **δασκαλοκεντρικές** μεθόδους διδασκαλίας, ήταν **συγκεντρωτικά**, αποτελούσαν ολοκληρωμένες προτάσεις ως προς τη διαμόρφωση και τη διεξαγωγή του μαθήματος, έδιναν ιδιαίτερη έμφαση στην **επίτευξη γνωστικών στόχων** και ελάχιστη στη μαθησιακή διαδικασία, **παραβλέποντας τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των μαθητών**

- Συνοπτικά, οι αδυναμίες τους συνίστανται στα εξής: ασαφής και αόριστη στοχοθεσία, απομνημόνευση γνώσεων πληροφοριακού χαρακτήρα, αυστηρός προσδιορισμός του περιεχομένου της διδακτέας ύλης, ανελαστικός προγραμματισμός της διδασκαλίας, περιορισμένη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών από τον εκπαιδευτικό.

- Με τις εκπαιδευτικές αλλαγές που επιχειρήθηκαν κατά την περίοδο 1997-2003, έγινε προσπάθεια τα ΑΠΣ να αποκτήσουν σταδιακά χαρακτήρα ευέλικτων προγραμμάτων, με στόχο να αντιμετωπιστεί η μάθηση **όχι ως συσσώρευση γνώσεων** αλλά ως δημιουργική καλλιέργεια των τρόπων πολυπρισματικής κατάκτησης της γνώσης μέσα από συμμετοχικές και βιωματικές διαδικασίες (Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, 1997). Επίσης, από το 2003, με το **Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών** (ΔΕΠΠΣ) και τα ΑΠΣ για την υποχρεωτική εκπαίδευση υιοθετήθηκε και η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και επιχειρήθηκε η διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων.

- Τα προγράμματα αυτά στόχευαν στη διασφάλιση της συνέχειας της διδασκόμενης ύλης, στην εξάλειψη της αποσπασματικότητας της γνώσης, στην αποφυγή επικαλύψεων της ύλης, καθώς και στη δημιουργία ενός πλαισίου που θα διασφάλιζε **μεγαλύτερη αυτονομία στον εκπαιδευτικό.**

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Α.Π.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΑΠ

vs

Curriculum

αδρομερής διάκριση

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ Α.Π.

Στην ουσία είναι

**Κατάλογος Περιεχομένων και προβλεπόμενων
Διδακτικών Ωρών.**

ΔΕΝ προκαθορίζει

ΣΚΟΠΟΥΣ – ΣΤΟΧΟΥΣ – ΟΔΗΓΙΕΣ Διδασκαλίας

Προτείνει

Παραδοσιακά Μοντέλα ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Αναδεικνύει

Τον ΕΚΠΚΟ ως αποκλειστικό φορέα μάθησης

Curricula

Από δεκαετία 1960 και μετά

4 Δομικά Στοιχεία:

ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ

3 ΜΟΡΦΕΣ Curriculum

- **ΚΛΕΙΣΤΟ ή ΠΡΟΔΙΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ**
- **ΑΝΟΙΧΤΟ**
- **Α.Π. ΜΟΡΦΗΣ ή ΤΥΠΟΥ Curriculum**

ΚΛΕΙΣΤΟ ή ΠΡΟΔΙΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ

- ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΝ ΠΛΗΡΩΣ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
- ΑΠΟΚΛΕΙΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
- ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΙ ΌΧΙ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ
- ΌΧΙ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
- ΕΜΜΕΝΕΙ ΣΕ ΔΑΣΚΑΛΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ

ΑΝΟΙΧΤΟ

- ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΠΟΥ ΟΡΙΟΘΕΤΟΥΝ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΚΟΥ
- ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΡΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΥΠΕΡΒΕΙ Ο ΕΚΠΚΟΣ ΣΤΗΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Α.Π. ΜΟΡΦΗΣ ή ΤΥΠΟΥ Curriculum

- ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΧΤΑ (ό,τι δλδ και το ανοιχτό ΑΠ)

Επιπλέον:

- ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΕΚΤΟΣ ΑΠΌ ΤΑ 4 ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΣΤΟΧΟΙ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ – ΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ)

Και:

- **ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΚΟ**
- **ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ**
- **ΣΧΕΔΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

ΔΙΕΘΝΗ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- Μια σειρά από κείμενα και πολιτικές που εφαρμόζονται στον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο διαπιστώνουν ότι **η μάθηση δεν συνίσταται πλέον μόνον στην κατοχή πληθώρας γνώσεων, στην εκμάθηση των «σωστών» απαντήσεων, στην αποστήθιση κανόνων και εκπαιδευτικών συνταγών.**

(«Σύσταση για τις ικανότητες-κλειδιά» της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU, 1996),

εκθέσεις της Σύμπραξης των Παιδαγωγικών Ινστιτούτων Ευρώπης (CIDREE, 2004, 2008),

κείμενα Διεθνών Οργανισμών (π.χ. ΟΟΣΑ),

διεθνείς έρευνες, καθώς και μεγάλος αριθμός εθνικών σχεδίων για μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση.)

- Ειδικότερα, έχουν προταθεί από την Ε.Ε., στη Σύνοδο Κορυφής της Λισαβόνας, και έχουν υιοθετηθεί από το Συμβούλιο Παιδείας (2001) τρεις στρατηγικοί στόχοι με δεκατρείς συνδεδεμένους και τριάντα τρεις επιμέρους δείκτες, που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης, καθώς και στην **ενίσχυση τόσο της διά βίου μάθησης** όσο και της διευκόλυνσης της πρόσβασης μεγαλύτερου αριθμού ενδιαφερομένων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Προτείνεται (Συμβούλιο, 2006) - στο πλαίσιο ενίσχυσης της διά βίου μάθησης - η καλλιέργεια οκτώ **βασικών ικανοτήτων** (συνδυασμός γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων), οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες για την προσωπική ανάπτυξη του ατόμου, την καλλιέργεια της συνείδησης του ενεργού πολίτη, την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση.

- ικανότητες:

- 1. Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα
- 2. Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες
- 3. Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία
- 4. Ψηφιακή ικανότητα
- 5. Μεταγνωστικές ικανότητες (Learning to learn)
- 6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη
- 7. Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα
- 8. Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση

- Επομένως, ο πρωταρχικός στόχος της σύνταξης των ΑΠΣ έγκειται στο να αναπτύξουν οι μαθητές «ικανότητες-κλειδιά» και να αποκτήσουν «ανώτερης τάξης προσόντα», με χαρακτηριστικά την ευέλικτη, ανοικτή, ομαδοσυνεργατική, καθοδηγούμενη και αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, την ανάπτυξη της ικανότητας για επικοινωνία και την καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι στη διά βίου μάθηση.

ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΠΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΝΑΓΚΕΣ

- • Προώθηση κοινών **στρατηγικών** στην εκπαίδευση στο πλαίσιο της Ε.Ε.
- • Υποχρέωση παροχής πιστοποιημένων τίτλων σπουδών αντίστοιχων με αυτούς άλλων χωρών της Ε.Ε.
- • Δυνατότητα παροχής πιστοποίησης επιπέδου **γλωσσομάθειας** και γνώσεων **Πληροφορικής** σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.
- • Σεβασμός των ανθρωπίνων **δικαιωμάτων**, της **διαφορετικότητας** και της πολιτισμικής ετερότητας στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας.
- • Περιορισμός της μαθητικής **διαρροής**.

- • Διατήρηση της εθνικής και **πολιτισμικής ταυτότητας** με δημιουργικό και ανοικτό τρόπο (γλώσσα, ιστορία κ.λπ.).
- • Παροχή εκπαίδευσης σε ολοένα και υψηλότερο επίπεδο, λόγω των ραγδαίων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων.
- • Προώθηση της **διά βίου εκπαίδευσης** για τη διαρκή αναβάθμιση της γνώσης.
- • Έμφαση στα **ποιοτικά** στοιχεία καθώς και στη διασφάλιση της συνοχής και της αλληλεπίδρασης των παραμέτρων ποιότητας της εκπαίδευσης.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- Τα νέα **κοινωνικά** και **οικονομικά** δεδομένα και εξελίξεις (παγκοσμιοποίηση, πολυπολιτισμική κοινωνία κ.τ.λ.).
- Η ανάδειξη της **γνώσης** ως κυρίαρχου χαρακτηριστικού της εποχής μας.
- Το γεγονός ότι η **πληροφορία από μόνη της δεν αποτελεί γνώση**. (προϋποτίθενται γνώσεις και δεξιότητες για να καταστεί δυνατή η αναζήτηση, η επεξεργασία και η ορθή και δημιουργική αξιοποίησή της).
- Η έξαρση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών **προβλημάτων**.
- Το καταναλωτικό πρότυπο ζωής και οι επιπτώσεις του στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον.
- Η πίεση που ασκείται στο εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς μεγάλος αριθμός αποφοίτων Λυκείου επιθυμεί να εισαχθεί στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Η **συρρίκνωση του ελεύθερου χρόνου** των μαθητών.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΣ

- Η έλλειψη **συνοχής** μεταξύ των βαθμίδων εκπαίδευσης.
- • Η λειτουργία του Λυκείου ως σχολείου προπαρασκευής για την Τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- • Η ποιότητα της παρεχόμενης γνώσης.
- • Η μονομερής **κυριαρχία της παραδοσιακής διδασκαλίας**, μολονότι η εναλλακτική διδασκαλία εφαρμόζεται ήδη επιτυχημένα κυρίως στις καινοτόμες δράσεις.
- • Η περιορισμένη χρήση εποπτικών μέσων, εργαστηρίων, νέων τεχνολογιών, καθώς και η **έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής**.
- • Οι αδυναμίες του παιδαγωγικού πλαισίου: το ασφυκτικό Ωρολόγιο Πρόγραμμα, η **ανεπάρκεια του διδακτικού χρόνου** για δημιουργικές και καινοτόμες
- δράσεις, η άτυπη διάκριση ανάμεσα σε μαθήματα **πρωτεύοντα και δευτερεύοντα**, το εξετασιοκεντρικό σύστημα του Λυκείου, το θέμα της **παραπαιδείας**.
- • Η απώλεια προγραμματισμένων διδακτικών ωρών.

Η χρήση **ενός και μοναδικού βιβλίου** και η έλλειψη εναλλακτικού διδακτικού υλικού (πολλαπλό βιβλίο, φάκελος μαθήματος, αξιοποίηση ψηφιακών βιβλιοθηκών, e-book).

- Οι πιέσεις που ασκούνται από πολιτικο-ιδεολογικούς παράγοντες σε γνωστικά αντικείμενα ανθρωπιστικού και κοινωνικού χαρακτήρα.
- Η παραγνώριση της νέας σχολικής και κοινωνικής πραγματικότητας (π.χ. θέματα που αφορούν **ΑμεΑ, Ε.Κ.Ο.**).
- Η ελλιπής **κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού και η περιορισμένης διάρκειας, επιφανειακή και μαζική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις νέες παιδαγωγικές και διδακτικές προτάσεις.**
- Η έμφαση στην **απομνημόνευση γνώσεων πληροφοριακού χαρακτήρα**, κατά την αξιολόγηση των μαθητών, κυρίως στο Λύκειο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΑΠΣ

Τα ΑΠΣ θα πρέπει να στοχεύουν:

στην ισόρροπη **συναισθηματική, πνευματική και σωματική ανάπτυξη** των μαθητών, η οποία επιδιώκεται με τον αναπροσανατολισμό των ποιοτικών χαρακτηριστικών της διδασκαλίας. Ο στόχος αυτός μπορεί να πραγματοποιηθεί με ποικίλες διδακτικές και παιδαγωγικές **μεθόδους**, καθώς και με την εισαγωγή **δραστηριοτήτων**, οι οποίες προάγουν την αυτογνωσία, την αυτενέργεια, την υπευθυνότητα, τη δημοκρατική συνείδηση, τη διαλεκτική ικανότητα, τη συνεργατικότητα, τον σεβασμό στη διαφορετικότητα, την ανακαλυπτική μάθηση, την καλλιέργεια μεταγνωστικών δεξιοτήτων, την κριτική σκέψη, τη φαντασία, την αναζήτηση και αξιοποίηση πηγών, την ικανότητα για τη λήψη αποφάσεων, την ευαισθητοποίηση σε κοινωνικά θέματα, τις ανθρωπιστικές αρχές και αξίες

- στην ανάπτυξη δεξιοτήτων εφαρμογής της γνώσης και επίλυσης προβλημάτων σε **αυθεντικά περιβάλλοντα**,
- στην καλλιέργεια της ικανότητας κάθε ατόμου για κριτική προσέγγιση και αξιοποίηση των νέων **τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών**,
- στη δημιουργία συνθηκών που παρέχουν σε κάθε άτομο τη δυνατότητα της **διά βίου μάθησης** («μαθαίνω πώς να μαθαίνω», αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, επίλυση προβλημάτων κ.ά.),

- στην αξιοποίηση τόσο ποσοτικών όσο και **ποιοτικών μεθόδων αξιολόγησης** (π.χ. φάκελος [portfolio] μαθητή, ευρωπαϊκό portfolio γλωσσών κ.ο.κ.) που λειτουργούν ανατροφοδοτικά σε σχέση με την επίτευξη μαθησιακών διδακτικών στόχων και τη βελτίωση της εκπαιδευτικής πράξης,
- στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής μέσα από την παροχή **ίσων ευκαιριών** και την καλλιέργεια κοινών στάσεων και αξιών,
- στην καλλιέργεια της συνείδησης του **ευρωπαϊού πολίτη με την ταυτόχρονη διατήρηση της εθνικής μας ταυτότητας** και την ενίσχυση της πολιτισμικής μας αυτογνωσίας

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΑΠΣ

Οι σκοποί και οι στόχοι των ΑΠΣ πρέπει να αποβλέπουν στην ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη του **γνωστικού**, του **συναισθηματικού** και του **ψυχοκινητικού** τομέα και να συνιστούν ένα γενικό υπόβαθρο σχεδιασμού της διδασκαλίας.

Τα ΑΠΣ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη:

α) την **πολυμορφία του μαθητικού πληθυσμού** ως προς τα πολιτιστικά, οικονομικά, κοινωνικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά του,

β) τις **ατομικές διαφορές των μαθητών**, τα ενδιαφέροντά τους και το ιδιαίτερο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον τους,

γ) τις **προηγούμενες μορφωτικές εμπειρίες της εκπαίδευσης**, στηρίζοντας τη βαθμιαία εμφάθυνση γνώσεων από τάξη σε τάξη και από ενότητα σε ενότητα.

Επομένως τα κρίνεται αναγκαίο:

να εξασφαλίζουν ομαλές **μεταβάσεις** από τη μια βαθμίδα στην άλλη, με βάση μια ενιαία φιλοσοφία, η οποία λαμβάνει υπόψη τη σχέση του Λυκείου με την Τριτοβάθμια και με τη Μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση,

να υποστηρίζουν την **πολλαπλότητα των πηγών μάθησης** και να προωθούν *ενεργητικές, συμμετοχικές, διαλογικές, διερευνητικές-ανακαλυπτικές και αυτοκατευθυνόμενες μορφές μάθησης* (με τη μορφή **project** και με έμφαση στις **διεπιστημονικές προσεγγίσεις**), με παράλληλους θεσμοθετημένους μηχανισμούς ελέγχου και έγκρισης των πηγών,

να προβλέπουν την αξιοποίηση των **ποικίλων πηγών πληροφοριών** (Διαδίκτυο, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, βιβλιοθήκες κ.ά.),

να δημιουργούν **κίνητρα μάθησης για τον μαθητή** αλλά και δυνατότητες **καινοτόμου δράσης για τον εκπαιδευτικό**,

να δίνουν τη δυνατότητα ώστε, ανάλογα με το αντικείμενο, να αναπτύσσονται δραστηριότητες οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τα **ενδιαφέροντα των μαθητών**

(καθιέρωση ζώνης πολιτισμού και δραστηριοτήτων σε όλο το εύρος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και επιλεγομένων μαθημάτων στο πλαίσιο του ολοήμερου Γυμνασίου),

να ενισχύουν την **αυτονομία του εκπαιδευτικού έργου** και τον κριτικό **αναστοχασμό** του εκπαιδευτικού, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους της διδακτικής πράξης από τα αντικείμενα διδασκαλίας στα δρώντα υποκείμενα, στον εκπαιδευτικό και στον μαθητή,

να ορίζουν το ελάχιστο των γνώσεων για τους μαθητές κάθε τάξης. Στα ΑΠΣ θα πρέπει να προσδιορίζεται με σαφήνεια η απαραίτητη γνώση για τους μαθητές, σε ποιους τομείς οι μαθητές θα μπορούν να αξιοποιήσουν τα όσα γνωρίζουν και

με ποιους τρόπους θα υιοθετήσουν **θετική στάση απέναντι στη μάθηση**,

να περιορίζουν τον όγκο της ύλης με στόχο την ουσιαστικότερη κατανόηση και τη μεγαλύτερη συνάφεια της παρεχόμενης εκπαίδευσης με τις πραγματικές και ουσιαστικές ανάγκες της **καθημερινής ζωής**. Για τον λόγο αυτόν είναι απαραίτητος ο επαναπροσδιορισμός των υποχρεωτικών και των επιλεγόμενων μαθημάτων, να διέπονται από τις αρχές της **διαπολιτισμικής** εκπαίδευσης, να επιτρέπουν τη διάχυση των περιεχομένων της μάθησης και να προωθούν την εκπαίδευση για την ειρήνη, για την αιιφόρο ανάπτυξη, για την ισότητα των φύλων, καθώς και την Τοπική Ιστορία, την Αγωγή Υγείας, την Αγωγή του Καταναλωτή, την επιχειρηματικότητα κ.ο.κ.,